

РЕШЕНИЕ

№ 17

гр. София, 04.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-16, в публично заседание на дванадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Валерия Братоева

при участието на секретаря Елеонора Анг. Георгиева
като разгледа докладваното от Валерия Братоева Търговско дело № 20231100901454 по описа за 2023 година

РЕШИ:

РЕШЕНИЕ №

гр. София, 04.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО, VI-16 състав в открито съдебно заседание на дванадесети декември две хиляди двадесет и трета година, в състав:

СЪДИЯ: ВАЛЕРИЯ БРАТОЕВА

при участието на секретар Елеонора Георгиева, разгледа търговско дело № 1454 по описа за 2023 г. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 124 и сл. от Гражданския процесуален кодекс (ГПК).

Образувано е по предявен от "И.***" ООД (н), ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. "****", чрез Р. И. А., постоянен синдик, срещу А. В. Б., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. София, ул. *****, иск, с правна квалификация чл. 145 ТЗ,

за заплащане на сумата 195583 лева, представляваща обезщетение за вредите, причинени на дружеството от сключен договор за заем, сумата по който била предоставена от заемодателя на дружеството, но по лична сметка на управителя и не била разходвана за негови нужди.

Ищецът твърди, че с решение от 30.05.2022 г. по въззивно т. д. № 214/2022 г. по описа на САС, 11 състав, по отношение на дружеството било открито производство по несъстоятелност, а с решение от 12.06.2023 г. по търг. дело № 427/2020 г. на СГС търговецът бил обявен в несъстоятелност. За удовлетворяване в производството по несъстоятелност било прието вземане на Ю.Д.М. в размер на 195583 лева, представляващо предоставен на "И.***" ООД (н) заем, сумите по който били преведени чрез два транша по банкова сметка на управителя на дружеството А. В. Б. (преди В.). В производството по несъстоятелност не било установено как посочената сума е разходвана, съответно това означавало, че от управителя били причинени имуществени вреди на "И.***" ООД (н) на стойност заемната сума от 195583 лева. Имуствената отговорност на управителя за вреди, причинени на дружеството, произтичала от извършено разпореждане със средства, предоставени в заем на дружеството, без същите да са отчетени и без да има документи, установяващи, че са разходвани във връзка с дейността му.

Синдикът изрично сочи, че искът е допустим, макар и да не е налице решение на върховния орган на търговското дружество за ангажиране на имуствената отговорност на управителя, съгласно разпоредбата на чл. 137, ал. 1, т. 8 ТЗ, такова не било необходимо в случая - по отношение на дружеството било открито производство по несъстоятелност и правомощието на общото събрание на ООД да вземе решение за предявяване на иск срещу управителя за ангажиране на отговорността му към дружеството за причинени вреди, било преминало върху синдика, а упражняването му било сред допустимите способности за попълване масата на несъстоятелността.

В отговор на исковата молба, А. В. Б. я счита за неоснователна, като твърди, че предоставената в заем сума била използвана за осъществяване на търговската дейност на дружеството и от същата били преведени суми на трети лица в изпълнение на договорни задължения, за което представя доказателства. Позовава се и на изтекла спрямо претенцията погасителна давност.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение, намира от фактическа и правна страна следното:

Страните не спорят и с определение от 14.11.2023 г. за безспорен и ненуждаещ се от доказване в отношенията им е отделен фактът, че ответникът е била управител на "И.***" ООД (н) към постъпване по нейна платежна сметка на сумите, предоставени в заем на дружеството от Ю.М.. Това качество същата имала и към постановяване на решението за откриване на производство по несъстоятелност на дружеството-ищец.

Видно от договор за заем, сключен на 01.08.2017 г., Ю.Д.М. се задължил да предостави на "И.***" ООД, паричен заем в размер на 100000 евро по посочена от заемателя банкова сметка, който следвало да бъде върнат до 30.12.2017 г., заедно с възнаградителна лихва от 10 %. Сумата, предмет на договора била преведена на 02.08.2017 г. и на 16.08.2017 г. по сметка IBAN ****, която не е спорно, че е с титуляр А. В. Б. (преди В.). Заемът не бил върнат в уговорения срок и вземането за събирането му, породено в правната сфера на заемодателя Ю.Д.М., било прието за удовлетворяване в производството по несъстоятелност, открито за заемателя "И.***" ООД (н).

От представени 19 броя данъчни фактури, издадени от трети лица с получател "И.***"

ООД (н), се установява, че в правната сфера на дружеството възникнали задължения за плащане на задължения по договори, свързани с търговската му дейност, като задълженията по фактурите са заплатени, съгласно представените преводни нареждания именно от платежна сметка IBAN **** с титуляр А. В. Б. и плащанията са извършени след получаването на сумите по договора за заем, сключен с Ю.Д.М.. Общият размер на заплатените суми възлиза на 190329,57 лева, като е представена и фактура за заплатен по банков път наем за офис за м. 09.2017 г. в размер на 841 лева, към която не е налице платежно нареждане, но ищецът не е оспорил факта на погасяване на задължението и с оглед обстоятелството, че задълженията в полза на наемодателя за м. 08.2017 г. и м. 10.2017 г. са погасявани именно чрез плащане от банковата сметка на ответника, се налага извод, че плащането по фактурата е извършено по същия начин. Така погасените чрез преводи на суми от платежната сметка на ответника задължения на "И.***" ООД - в несъстоятелност възлизат на общо 191170,57 лева. Представено е и преводно нареждане за изтеглена в брой сума в размер на 2900 лева, която се твърди да е ползвана за закупуване на офис материали и това твърдение ищецът не е оспорил, поради което сумата следва да се третира като разпоредена в полза на дружеството, което означава, че от постъпилата като предоставен заем сума в размер на общо 195583 лева, сумата 194070,57 лева е използвана за погасяване на задължения на дружеството-заемател, възникнали от търговската му дейност. Неотчетена остава разликата от 1512,43 лева, но е ноторен фактът, че извършването на платежни операции не е безвъзмездно, а се дължат такси, съобразно тарифата на банката, при която е открита платежната сметка. Доказателства за конкретния им размер не са събрани, но на основание чл. 162 ГПК съдът приема, че за извършване на преводите в полза на банката са събрани 24 лева (20 операции * 1,20 лева), която сума включва и таксата за теглене на сумата 2900 лева на каса. Това означава, че от получения по лична сметка на управителя, но предоставен на "И.***" ООД - в несъстоятелност заем в общ размер от 195583 лева, неотчетени от управителя са само 1488,43 лева.

Искът е частично основателен.

С решение № 41/29.04.2009 г. по т. д. № 669/2008 г. състав на ВКС, I т. о., се е произнесъл по реда на чл. 290 ГПК, че наличието на взето решение по чл. 137, ал. 1, т. 8 ТЗ от съдружниците в дружество с ограничена отговорност за предявяване на иск по чл. 145 ТЗ срещу управителя за причинени на дружеството вреди е предпоставка за реализиране на специалната имуществена отговорност на управителя по чл. 145 ТЗ; решението се наслажда върху фактическия състав на деянието, от което произтича имуществената отговорност на управителя, и е предпоставка за нейното реализиране по исков ред. Становището, че решението по чл. 137, ал. 1, т. 8 ТЗ е абсолютна процесуална предпоставка за предявяване на иск по чл. 145 ТЗ срещу управителя на ООД, включително и когато той е освободен към момента на подаване на исковата молба, е изразено в решение № 234 от 31.01.2017 г. по т. д. № 3150/2015 г., Т. К., II Т. О. на ВКС, решение № 188/20.12.2016 г. по т. д. № 1525/2015 г. на ВКС, II т. о. и други.

В хипотеза на открито производство по несъстоятелност за дружеството и прекратени правомощия на органите му, решение от общото събрание за реализиране отговорността на управителя няма как да бъде взето. В решение № 70/19.06.2020 г. по търг. дело № 2414/2018 г. на ВКС, I Т. О. е разяснено, че с откриване на производството по несъстоятелност органите на длъжника загубват процесуалната си представителна власт по отношение на всички съдебни производства, с изключение на очертаните в разпоредбата на чл. 635, ал. 3 ТЗ. Последната регламентира ограничени представителни правомощия на длъжника,

съответно на неговите органи - ограничена възможност за извършване на процесуалните действия, които не са изрично предоставени на синдика и които са свързани с производството по несъстоятелност.

Съгласно изричната разпоредба на чл. 658, ал. 1, т. 7 ТЗ в правомощията на синдика е участието му в производството по делата на предприятието на длъжника, както и правомощието да завежда от негово име дела, включително и такива за попълване на масата на несъстоятелността чрез реализиране на отговорността на управителя за причинени на юридическото лице вреди. При обявяване на търговеца в несъстоятелност съдът с решението си прекратява дейността на предприятието му (чл. 711, т. 1 ТЗ) и ако длъжникът е юридическо лице - правомощията на неговите органи се прекратяват (чл. 711, т. 3 ТЗ) и управлението и представителството преминават към синдика и се осъществяват от него. Органите на управление на обявеното в несъстоятелност дружество остават с много ограничен обем правомощия и с ограничена дееспособност. Те са лишени от материални правомощия по управление и разпореждане с имуществото от масата на несъстоятелността. Обемът на правомощията на синдика се определя от фазата, в която производството по несъстоятелност се намира, от постановеното от съда и от правата на длъжника във връзка с управлението и разпореждането с имуществото от масата на несъстоятелността, като във фазата на обявена несъстоятелност неговите правомощия по отношение на масата на несъстоятелността са в най-голям обем – той е носител на правото на управление, разпореждане и осребряване. С оглед това, следва да се приеме, че предявеният иск е процесуално допустим, като действието по предявяването му инкорпорира и решението на синдика да бъде реализирана отговорността на управителя по чл. 145 ТЗ.

В решение № 177 от 11.08.2014 г. по т. д. 66/12 г., ВКС, 2 ТО, решение № 41 от 29.04.2009 г. на ВКС по т. д. № 669/2008 г., I т. о., ТК, решение № 115 от 27.11.2012 г. на ВКС по т. д. № 61/2011 г., II т. о. ТК, решение № 125 от 15.01.2020 г. по т. д. № 1204/2018 г., Т. К., II Т. О. на ВКС и решение № 128 от 13.01.2021 г. по т. д. № 2167/2019 г., Т. К., I Т. О. на ВКС, е прието, че искът при квалификацията на чл. 145 ТЗ, е за реализиране на специалната отговорност на управителя, осъществил управленски деликт, която отговорност е в рамките на представителното му правоотношение и няма извъндоговорен характер. Фактическият състав на специалната отговорност на управителя е гражданска отговорност и обхваща виновното, противоправно, вредоносно неизпълнение на задълженията на управителя, чието поведение възпрепятства управлението на дружеството и от което са последвали вреди (неблагоприятни изменения в правната сфера на управляваното юридическо лице). Правото на дружеството да търси имуществените последици от неизпълнение на договорното и органно задължение на управителя произтича от дейността му като орган на дружеството, от осъществения фактически състав на т. н. "управленски деликт", но не представлява същински деликт.

Отговорността по чл. 145 ТЗ като специална имуществена отговорност на управителя с договорен характер, се изразява в престиране на обезщетение за неизпълнението на договор за възлагане на управление и изисква установяване на натоварване за извършване на действия на управление, действие или бездействие на управителя, в причинна връзка с което са настъпили вреди, установяване на тези вреди по основание и размер. В случай, че се твърди вреда, то следва конкретно да се посочи как е настъпила, кое е действието/бездействието на лицето, натоварено с управленски функции, в резултат на което дружеството е ошетенено и да се докаже наличието на причинно-следствена връзка между установената вреда и действието/бездействието на управителя.

В настоящото производство не е спорно, че ответникът А. В. Б. е била натоварена с управителни и представителни функции по отношение на ищеца "И.***" ООД (н), като по платежна сметка, на която тя е била титуляр са постъпили сумите по предоставен на дружеството заем. Това е породило задължението □ да отчете постъпилите суми, включително като бъдат взети съответни счетоводни операции в търговските книги, водени от "И.***" ООД (н). Не се твърди такива операции във връзка с получените по договора за заем суми да са намерили съответното счетоводно отразяване, а вредите под формата на липси представляват именно състояние на неотчетност и недостиг на парични или материални ценности. Управителят е получил фактически парични средства на дружеството, без това обстоятелство да е намерило адекватно отражение в търговските му книги и без тези суми да са предадени на юридическия им получател. Въпреки това получените заемни средства (с изключение на сумата 1488,43 лева) са били разходвани за погасяване на възникнали именно в правната сфера на "И.***" ООД (н) задължения, поради което макар и счетоводно неотчетени, предоставените в заем суми са били ползвани за удовлетворяване кредитори на самото дружество. Затова допуснатите от управителя нарушения при водене на счетоводната отчетност не са се изразили в причиняване на вреди (намаляване на актива на имуществото на управляваното юридическо лице под формата на липси), след като дружеството се е възползвало от предоставените му в заем парични средства за финансиране на търговската му дейност.

Получените суми по договора за заем до размера от 194094,57 лева са използвани за погасяване на задължения на дружеството, възникнали от сключени търговски договори, които задължения са отразени и в съответните данъчни фактури, които са посочени като основания за извършване на съответните банкови преводи, за които по необходимост и без съмнение са събирани и съответните банкови такси. Неотчетена е останала сумата 1488,43 лева, която представлява имуществена вреда – липса и за същата отговорността на А. В. Б. спрямо дружеството следва да бъде ангажирана, което сочи на основателност на иска до този размер и налага отхвърлянето му за разликата до предявения такъв от 195583 лева.

Частичната основателност на претенцията обуславя разглеждане на възражението на ответника за изтекла погасителна давност, което има евентуален характер и се обуславя от извод да е основателен предявеният осъдителен иск, което условие е настъпило по отношение на установеното неотчитане на сумата 1488,43 лева.

Погасителната давност е фактически състав, който включва изтичане на определен период от време и бездействие на носителя на едно субективно материално право, в резултат на което то губи характеристиката да бъде принудително осъществено.

В решение № 128 от 13.01.2021 г. по т. д. № 2167/2019 г., Т. К., I Т. О. на ВКС, е разяснено, че специалната имуществена отговорността на управителя по чл. 145 ЗЗД е договорна, а не деликтна и съставлява обезщетение за неизпълнението на договор за възлагане на управление. В този случай, приложим е чл. 111 б. "б" ЗЗД при определяне срока на погасителната давност. Не само с решение № 177/2014 г. по т. д. № 66/2012 г. на II т.о. ВКС се е произнесъл, че отговорността по чл. 145 ТЗ е за т.нар. "управителски деликт", а не същински деликт. С по-ранната си практика, а именно решение № 14 от 29.04.2009 г. по т. д. № 669/2008 г. състав на I т.о. е посочил, че специалната имуществена отговорност на управителя на ООД произтича от съществуващите между него и капиталовото дружество два вида правоотношения - договорно и органно. Поради това законодателят е овластил дружеството в лицето на върховния му орган да вземе решение за предявяване на иск за

обезщетение срещу управителя, поради неизпълнение на задълженията му по договора по чл. 141, ал. 7 ТЗ. Този договор е особен вид договор за поръчка, поради което правната симетрия изисква както отговорността за вреди по общия закон - чл. 82 вр. чл. 280 ЗЗД е под режима на чл. 111 б. "б" ЗЗД, така тази разпоредба да се прилага и спрямо мандатното правоотношение между дружеството и управителя.

Съгласно общото законово правило на чл. 114, ал. 1 ЗЗД, давността започва да тече от момента на изискуемост на вземането и това е денят на падежа на задължението, ако такъв е уговорен. Когато изрична уговорка в посочения смисъл липсва, чл. 114, ал. 2 ЗЗД предписва, че погасителната давност започва да тече от деня на възникване на задължението. В случая вземането на "И.**" ООД - в несъстоятелност е за причинени му от управителя А. В. Б. вреди и съгласно чл. 115, ал. 1, б. "д" ЗЗД давността не тече до освобождаването на ответника от изпълнение на управителните функции, което може да се приеме за настъпило с постановяване на решението за откриване на производство по несъстоятелност за дружеството – 30.05.2022 г и назначаването на временен синдик, който става носител на правомощието да проведе иск по чл. 145 ТЗ. От този момент до предявяването на исковата молба - 02.08.2023 г. обективно не е изтекъл срокът на специалната давност по чл. 111, б. "б" ЗЗД, приложима за вземанията за обезщетение от неизпълнен договор, поради което вземането за обезщетение за причинените имуществени вреди в размер на 1488,43 лева не е погасено по давност.

При този изход на спора право за присъждане на разноските за производството възниква за всяка от страните, пропорционално на уважената, респ. отхвърлена част от предявения иск, но конкретни искания за присъждане на разноски (в исковата молба се съдържа само бланкетно искане за осъждане на ответника да заплати и сторените разноски) и доказателства за извършването им не са ангажирани в производството.

Предвид разпоредбата на чл. 649, ал. 6 ТЗ държавната такса не се внася предварително, размерът ☐ се определя върху една четвърт от цената на иска и се внася от осъдената страна, респ. при отхвърлянето на иска се събира от масата на несъстоятелността, поради което върху ответникът следва да се възложи внасянето на държавна такса от 14,88 лева, а върху масата на несъстоятелността – 1940,95 лева.

Така мотивиран, СЪДЪТ,

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА А. В. Б., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. София, ул. ****, да заплати на "И.**" ООД - в несъстоятелност, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. ****, на основание чл. 145 ТЗ, сумата 1488,43 лева (хиляда четиристотин осемдесет и осем лева и четиридесет и три стотинки) в обезщетение на вредите, причинени при осъществяване на управлението на дружеството-ищец от сключен договор за заем, сумата по който била предоставена от заемодателя на дружеството, но по лична сметка на управителя и не била разходвана за негови нужди и надлежно отчетена, като ОТХВЪРЛЯ иска за разликата над сумата 1488,43 лева до предявения размер от 195583 лева.

ОСЪЖДА А. В. Б., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. София, ул. ****, да заплати в полза на бюджета на Софийски градски съд, на основание чл. 649, ал. 6 ТЗ, сумата 14,88 лева (четирнадесет лева и осемдесет и осем стотинки) – държавна такса за производството, пропорционално на уважената част от иска.

ОСЪЖДА "И.**" ООД - в несъстоятелност, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. "****", да заплати в полза на бюджета на Софийски градски съд, на основание чл. 649, ал. 6 ТЗ, сумата 1940,95 лева (хиляда деветстотин и четиридесет лева и деветдесет и пет стотинки) – държавна такса за производството, пропорционално на отхвърлената част от иска, която да се събере от масата на несъстоятелността.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

СЪДИЯ:

Съдия при Софийски градски съд: _____